

ဝိမုတ္တိရသကျမ်း

နှင့်

ကမ္မဋ္ဌာနဂဟဏဝိနိစ္ဆယကျမ်း

ယောအတွင်းဝန်အမတ်ကြီးဦးဘိုးလှိုင်

ဒုတိယအကြိမ်

ယောအတွင်းဝန် အမတ်ကြီး ဦးဘိုးလှိုင် [၁၁၉၁-၁၂၄၅*]

မြင်းခြံမြို့ အထက်တလုပ်မြို့ အဝင်အပါ ရွာပုလဲရွာ၌ အဖ ရေနံချောင်းမြို့ စားယင်းတော ဝန်ကြီး ဦးရွှေတုတ်၊ အမိ ဝန်ကတော် မယ်ငြိမ်းတို့က ၁၁၉၁ ခုနှောင်းတန်ခူးလဆန်း ၁၀ရက် သောကြာနေ့တွင် ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ ငယ်မည် မောင်ဘိုးလှိုင်၊ အချို့ ကမူ မောင်လှိုင်ဟု ခေါ်ကြသည်။

ရှေးဦးစွာ တလုပ်မြို့ နယ် ကျိုရွာ ဆရာတော်ထံတွင် ပညာဆည်းပူးသည်။ ရှင်သာမဏေပြုသည်။ အချို့ မှတ်တမ်းများ တွင် လက်ဦးဆရာ အမရပူရမြို့ ဆရာတော် ဦးကျဇွေထံတွင် သာမဏေအဖြစ်နှင့် ပညာသင်ယူကြောင်း၊ ပြည်ဆရာတော်ကြီး ထံပါး၌ လည်း သဒ္ဒါသင်ယူကြောင်း ပြသည်။ ၁၂၀၇ တွင် ယခင် ယင်းတောဝန်ကြီး ကွပ်မျက်ခံရရာ၊ လူဝတ်လဲပြီးနောက် ပုဂံမင်း၏ ညီတော် မင်းတုန်းမင်းသားထံ ခစားသည်။ တစ်ဖန် သာမဏေဝတ်ပြန်၍ ပင်း၊ ပြည်၊ ဗားကရာဆရာတော်ကြီးများ ထံတွင် စာပေသင်ယူသည်။ ၁၂၁၄ခု ညီတော် မင်းတုန်းမင်းသား ပုန်ကန်ရာ၌ လူဝတ်လဲ၍ အမှု ထမ်းသည်။ ရွှေဘို၌ ခေတ္တစံနေစဉ်မှာ ပင် မင်းလှစည်သူဘွဲ့နှင့် ယောမြို့ ကို ပေးသနားခြင်းခံရသည်။

မင်းတုန်းမင်း အထွတ်အမြတ်သို့ ရောက်သောအခါ မြင်းတင်အခွန်ကို စားစေပြီး ကုလားဝန် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသည်။ ၁၂၁၉ တွင်မင်းကြီး မင်းလှမဟာစည်သူဘွဲ့နှင့် အတွင်းဝန်ယောမြို့ စားအရာ သူကောင်းပြုခံရသည်။ ငွေခွန် ၁၂ရပ်၊ အကောက်၊ ရေနံ၊ ဈေးပွဲ၊ ကင်း၊ ကူးတို့များ ကိုစားရသည်။ တိပိဋကတ် ကျောက်ထက်အက္ခရာတင်ခြင်း၌ ကြီးကြပ်ရသည်။ ၁၂၃၁တွင် ကျိဝန်၊ ၁၂၃၄တွင် ရွှေပြည်ဝန်၊ ၁၂၄၀ပြည့်တွင် သတိုးမင်းကြီး မင်းလှမဟာမင်းခေါင် သီဟသူဘွဲ့နှင့် အဂ္ဂမဟာသေနာပတိဝန်ကြီး အစီးအနင်း အဆောင်အရွက် သနားတော်မူခြင်းခံရသည်။ သီပေါမင်းလက်ထက်တွင်လည်း ခမည်းတော်လက်ထက်က အဆောင်အယောင် များ အပြင် ဝန်ကြီးမင်းအရာနှင့် မကွေးမြို့ စားအဖြစ် ချီးမြှင့်ခံရသည်။ ဆိုရေးအပ်သည်ရှိက မှန်ရာကို မထောက်မညှာ ဆိုဝံသော သတ္တိကြောင့် ၁၂၂၅၊ ၁၂၃၅ နှင့် ၁၂၄၀နှစ်များ တွင် အရာကျ အကျယ်ချုပ်ခံရသည်။

ယောအတွင်းဝန်မင်းသည် သက္ကတ၊ မာဂဓ တို့ကို တတ်ကျွမ်းသည်။

ခေတ်ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝသည်။ ဗေဒင်၊ ဆေးဝါး စသည်တို့တွင်လည်း နှံ့စပ်တတ်သိသည်။ လူမျိုး နှင့် နိုင်ငံအတွက်ကား ပြုစုခဲ့သော ကျမ်းအမျိုး မျိုး တို့သည် သမိုင်းစဉ်တစ်လျှောက် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိသည်။ ကျမ်းတိုင်းလိုလိုပင် အလေးအမြတ် မှီငြမ်းပြုရသည်ချည်း ဖြစ်သည်။

ယင်းတို့အနက် ထင်ရှားသောကျမ်းများ မှာ လိလာဝတီဂဏန်းကျမ်း(၁၂၂၅)၊

လောကဓာတ်ဆေးကျမ်း (၁၂၃၀)၊ လိပိဒိပိကာကျမ်း (၁၂၃၁)၊ အဿ ဘေဒကျမ်း (၁၂၃၁)၊

ဝိမုတ္တိရသကျမ်း (၁၂၃၃)၊ မဟာသမတကပ္ပဝိနိစ္ဆကျမ်း (၁၂၃၄)၊ သဒ္ဓသင်္ဂဟကျမ်း (၁၂၃၅)၊

ကာယာနုပဿ နာကျမ်း (၁၂၃၃)၊ ရာဇဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း (၁၂၄၀)၊

နဝသိဒန္တဗေဒင်လက်ရိုးကျမ်း(၁၂၄၁)၊ ဥတုဘောဇနသင်္ဂဟကျမ်း (၁၂၄၁)၊

သုဗောဓာလင်္ကာရနိဿယကျမ်း (၁၂၄၂)၊ မဟာသုဇာတကကျမ်း (၁၂၄၃)တို့ဖြစ်ကြသည်။

၁၂၄၅ခုနှစ် ဝါခေါင်လပြည့် စနေနေ့တွင် ကံကုန်တော်မူသည်။

*ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် 'မြန်မာသက္ကရာဇ်' များ ကိုသာ သုံးထားပါသည်။

နိဒါန်း

ကမ္ဘာတည်ထွန်း၊ အဝန်းမဏ္ဍလ၊ ဒက္ခိဏဒီပါ၊ သာယာနပျံ၊ ဗဟိုမဇ္ဈိမ၊
သောဠသတိုင်း၊ သမိုင်းဝှဲချိုး၊ ပြည်ကြီး အဆောင်ဆောင်တို့၌ ၊ ဘုန်းခေါင်မြတ်စွာ ၊ စိန္တေယျာ၏
သာသနာရောင်၊ ထိန်ဝါပြောင်၍ တန်ဆောင်ဆီမီး၊ တောက်လောင်ညီးသဖြင့် ၊ နေမီးမက၊
ဈာနလာဘီ၊ ဝသီလေလာ၊ အရိယာဟု၊ ဆဋ္ဌာဘိညာဉ်၊ ထေရ်သခင်တို့လည်း၊ အစဉ်မပျက်၊
သာသနာတော်၏ အမှု ကို ထမ်းရွက်၍ ၊ ဆက်ကာ ဆက်ကာ၊ မဟာဇာတသတ်၊
မင်းမြတ်မင်းကောင်း၊ တင့်ကြောင်းသမူ ၊ အရင်းပြု၍ ၊ များ လူ့သတ္တဝါ၊ အကျိုး ငှာလျှင်၊
အရှင်မဟာကဿ ပ၊ ပထမသင်္ဂါရတနာ၊ ကာဠာသောက၊ သာရဗိန္ဒ၊ ကြည့်ရှုစဉ်လား၊
သီရိဓမ္မာဟု ၊ စကြာဗလဝ၊ မောဂ္ဂလိ ပုတ္တိ တိဿ အစရှိသော မထေရ်မြတ်တို့သည်
သာသနာတော်၏ ရန်မြေး၊ ဆေးကြောပိုင်းဖြတ်၍ ၊ ထပ်ကာ ထပ်ကာ၊ သင်္ဂါယနာကို၊ လွန်စွာ
အံ့လောက်၊ တင်မြှောက်ချီးပ၊ ထိုကမှစ၍ ၊ သီဟဠကျွန်း၊ လှံဝန်းသာသနာ၊ မြန်မာပူရ၊
ရာမညပေါက္ကံ၊ တိုင်းရဋ္ဌတွင်၊ စက်ပျံသူရိန်၊ ကဲ့တသိမ်သို့၊ အရှိန်တောက်လောင်၊
သာသနာရောင်သည်၊ ပြောင်ပြောင်လက်လက်၊ အမင်းမင်းတို့ ဆက်ပြီးလျှင်၊ မပျက်ပြု
စုတော်မူ၍ ၊ ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးမြတ်တော်မူလှသော၊ မန္တလေး ရတနာပုံ မြို့၊ တည်၊
နန်းတည်၊ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင်၊ လက်နက်စကြာသခင်၊ ပဉ္စမသင်္ဂါရတနာတင်၊
ဘုရင်မင်းတရားကြီးသည် အံ့ချိုးမကုန်၊ ပိဋကတ်တော် ခုပုံကို၊ အလုံးစုံသော အဋ္ဌကထာဋီကာ၊
ယောဇနာ ဂဏ္ဍိ၊ ရှိရှိသမျှတို့နှင့် တကွ၊ အဝဝသိမ်းရုံး၍ အဆုံးကမ္ဘာ၊ တည်အံ့ငှာလျှင်၊
ဇဝါရွှေရေး၊ ပေရေး၊ မင်ရေး၊ ကျောက်ထက်ရေး၍ ယဉ်ကျေးကောင်းမွန်စွာ တင်ထားသည်မှ
တစ်ပါး ဘုရားအစရှိသော ရတနာမြတ်သုံးပါးတို့ကိုလည်း စိတ်ထားကြည်ယုံမတုန်မလှုပ်
သက်ဝင်ခြင်း ကေသရာဇာခြင်သံမင်းကဲ့သို့ ကောင်းမှု အရာ၌ ရဲရင်းခြင်း နာယက ၆ ပါး၊
ရာဇဓမ္မ ဆယ်ပါးတို့နှင့်အညီ တိုင်းပြည်ကို အုပ်စိုးတော်မူခြင်း အစရှိသော
မင်းကောင်းမင်းမြတ်ကြီး၏ အဂ္ဂမဟာသေနာပတိ ဖြစ်တော်မူသော ဝန်ရှင်တော် မြစ်ကွေးမြို့၊
စား သတိုးမင်းကြီး မဟာမင်းလှစည်သူသည် နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ကို အလိုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂို
လ်တို့၏ ပါမောဇ္ဇကရဏ၊ သုဝိသုဒ္ဓ ဝိနန္ဒရဟုဆိုအပ်သော ကောင်းမွန်ထူးဆန်းစင်ကြယ်သော

အဆုံးအဖြတ်ရှိသော သံသရာစက်မှ ထွက်မြောက်ရာ ထွက်မြောက်ကြောင်း
ကောင်းသောကျင့်ဝတ် ပဋိပတ်၊ ပဋကတ် ဥပုသ် အကျယ်ဟောတော်မူအပ်သည်ကို
အကျဉ်းအားဖြင့် သီလ အစ၊ သမာဓိ အလယ်၊ ပညာအဆုံးထား၍ မြတ်စွာ ဘုရား
အလိုတော်အတိုင်း ပိဋကတ် ဥပုသ်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထုတ်နုတ်ဖော်ပြ၍ ကုသလအရာ၊
ရတနာသီရိ၊ ခြင်္သေ့ဆီနှင့်၊ ခြယ်ဆီရောင်လှုံ၊ နရားပျံဝယ်၊ စိန်ရံအလား၊ တင်၍ ထားသို့၊
ရေးသားပြုပြင် စီရင်တော်မူသော ဝိမုတ္တိရသကျမ်းကို ထပ်မံပြင်ဆင်၍ စက်တင်ပုံရိုက်၊
သိုက်မြိုက်ပြီးစီး၊ ကောင်းချီးကုသလ၊ သူတော်ကောင်းတို့ အကျိုး ရအောင် ကျနစွာ မာတိကာ
ခေါင်းစဉ်တို့ဖြင့် သီးသန့်ခြားနား၊ ထင်ရှားစွာ သရုပ်ပြ၍ ကြည်ဖြူသော သဒ္ဒါတရားဖြင့် အမျိုး
သားတို့ကြို၊ စားအားထုတ်၍ ကြည့်ရှုဖတ်ရွတ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဝိမုတ္တိရသကျမ်း

နမောတဿာဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁။ ပဏာမ နှင့် ပဋိညာဉ်

ပါဒဗျူဟံ နမဿ^၁တွာ၊ ဝိမုတ္တိမဂ္ဂဘာဇနံ။

မဂ္ဂဗ္ဗတ ဂဏဿ ဗွံ၊ ဝိမုတ္တိ မုစ္စတေ။ ။

ဝိမုတ္တိမဂ္ဂဘာဇနံ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း ဖြစ်သော ဆယ်ပါးသော တရားတော်တည်း ဟူသော ပန်းရက်၏ တည်ရာဖြစ်သော။ မဂ္ဂဗ္ဗတ ဂဏဿ ဗွံ၊ ဆယ်ပါးသော တရားဟူသော ပန်းရက်ကို သောက်စား သုံးဆောင်လိုကုန်သော ဝိတုန်းအပေါင်းတည်းဟူသော အရိယာသံဃာတော်မြတ်တို့၏ မှီဝဲဆည်းကပ်ရာဖြစ်သော။ ပါဒဗျူဟံ၊ မြတ်စွာ ဘုရား၏ ခြေတော်စုံ ဟူသော ပဒုမ္မာကြာပန်းကို။ နမဿ^၁တွာ၊ ရှိခိုးပြီး၍ ။ ဝိမုတ္တိရသံ၊ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်ရာလွတ်ကြောင်း ဝိမုတ္တိမည်သော တရားတော်တို့၏ အမြိုက်သာရကိုဖော်ပြသောကြောင့် “ဝိမုတ္တိရသ”မည်သော ကျမ်းကို ။ ဥစ္စတေ၊ ဟောပြောပေအံ့။

၂။ သမ္မုတ္တိစက်အကြောင်း ပြဆိုခန်း

ဆရာမ ရှိ အလိုလိုခပ်သိမ်းသော သယုတ္တုဉာဏ်ဖြင့် သိသည့်ကား-

သုံးလူ့အထွတ် မြတ်စွာ ဘုရားနှင့် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓိတို့သာ ရှိသည်။ အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက၊ ပကတိသာဝက တို့မူကား သူတစ်ပါး ဟောပြောသော ပရတောဇောသ ကင်း၍ မည်သည့်ကိုမျှ မသိနိုင်ကြောင်းနှင့် ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်သောတရားကို ဟောပြောတတ်သူ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်း သပ္ပာ ရိသသံသေဝကို အလိုရှိအပ်သည်ဖြစ်၍ -

အသေဝန်ခံ ဗာလာနံ၊ ပဏ္ဍိတာနန္တ သေဝန်ခံ။

ဟူ၍ မင်္ဂလာတရားဦးတွင် ဟောတော်မူသည်။ သူတော်ကောင်းကို ပေါင်းဖော်ရမည်၊ ဆည်းကပ်ရမည် ဆိုသည်မှာ လည်း သူတော်ကောင်းတို့ကိုခစားရမည်၊ ပုဆိုးအဝတ်ဖွပ်၍ ပေးရမည်၊ အမှု ထမ်းရမည် ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ သူတော်ကောင်းတို့ ပြောဟောသော တရားကိုနာရမည်ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် -

အလံ ကံ တေ ဣမိနာ ပူတိကာယေ ဒိဋ္ဌေန၊ ယော ခေါ ဝက္ကလိ ဓမ္မံ ပဿ တိ၊
သော မံ ပဿ တိ။

ဝက္ကလိ၊ ဝက္ကလိ-တေ၊ သင်အား။ ဣမိနာပူတိကာယေနဒိဋ္ဌေန၊ ဤ ငါဘုရား၏ ရုပ်ကောင်ပုပ်ကို ဖူးမြင်ခြင်းဖြင့်။ ကံ၊ အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း။ အလံ၊ တံတော့။ ခေါ၊ စင်စစ်။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဓမ္မံ၊ တရားကို။ ပဿ တိ၊ ဖူးမြင်သည် မည်၏ ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

ထို့ကြောင့် သူတော်ကောင်း ပညာရှိနှင့် ပေါင်းဖော်ရမည် ပထမ၊ ထိုပညာရှိ ဟောပြောသော တရားကို နာရမည် ဒုတိယ၊ ထိုနာပြီးသော တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင်အောင် အကြိမ်ကြိမ် နှလုံးသွင်းရမည် တတိယ၊ ထိုသို့ နှလုံးသွင်းပြီးသော တရားအတိုင်း ကျင့်ရမည် စတုတ္ထဟူသော သပ္ပာယ်သံဝေသ၊ သဒ္ဓမ္မသဝန်၊ ယောနိသောမနသီကာရ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပန္န၊ ဤတရားလေးပါးတို့သည် မဂ်၊ ဖိုလ်တို့ကိုရကြောင်း ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ ယင်းသို့ သူတော်တရားကို နာ၍ ကျင့်ဆောင်ရသော အကျိုး ကို -

သမ္ဘိရေဝ သမာဓေသထ၊ သမ္ဘိကုဗ္ဗေထ သန္တံ။

သတံသဒ္ဓမ္မမညာယ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပမုစ္စတိ။ ။

သမ္ဘိရေဝ၊ သူတော်ကောင်းတို့နှင့် သာလျှင်။ သမာဓေသထ ၊ ပေါင်းဖော်ကုန်ရာ၏ ။ သမ္ဘိ၊ သူတော်ကောင်းတို့နှင့်။ သန္တံ၊ ပေါင်းဖော်ခြင်းကို။ ကုဗ္ဗေထ၊ ပြုကုန်ရာ၏ ။ သတံ၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ ။ သဒ္ဓမ္မံ၊ ပရိယတ် မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဟူသော သူတော်တရားကို။

အညာယ၊ သုတမယဉာဏ်ဘာဝနာမယဉာဏ်တို့ဖြင့် သိ၍ ။ သဗ္ဗဒုက္ခာ၊ ခပ်သိမ်းသော သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲအပေါင်းမှ။ ပမုစ္စတိ၊ အကြွင်းမရှိလွတ်၏ ဟူ၍ လည်းကောင်း။ ။ တစ်ရံရောအခါ သက္ကတိုင်း၌ နေတော်မူစဉ်-

ဥပဒ္ဓမ္မိဒံ ဘန္တေ ဗြဟ္မစရိယဿ ၊ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ၊
ကလျာဏသဟယကာ၊ ကလျာဏ သမ္ပဝင်္ကတာတိ၊ မာဟေဝံ အာနန္တ အဝစ၊ မာဟေဝံ အာနန္တ
ဗြဟ္မစရိယ၊ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ၊ ကလျာဏ သဟယတာ၊ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကတာ။

အရှင်အာနန္ဒာက အဆွေခင်ပွန်းကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းသည်
မြတ်သောအကျင့်ဖြစ်သော ဗြဟ္မစရိယ ဟူသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ကျင့်၍ နိဗ္ဗာန်ရခြင်းသည်
တစ်ဝက်ပြီးပေသည်ဟု လျှောက်သည်တွင် အာနန္ဒာ...တစ်ဝက်ပြီးသည်ဟု မပြောနှင့်၊
အဆွေခင်ပွန်းကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ရခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဗြဟ္မစရိယ အကျင့်၌
အလုံးစုံပြီးသည် ဟူ၍ လည်းကောင်း -

နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကဓမ္မံပိ သမနုပဿ ၊ ဘမိ၊ ယေန အနုပ္ပန္နော ဝါ
အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဥပ္ပန္နတိ၊ ဥပ္ပန္နောဝါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝနာယ
ပါရိပူရိ ဂစ္ဆတိ၊ ယဒိဒံ ဘိက္ခဝေ ကလျာဏ မိတ္တတာ။

ရဟန်းတို့ ... မဖြစ်သေးသော အရယမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၊ ဖြစ်ပြီးသော
အရိယာမဂ်ကို ပွားစေခြင်း၌ အဆွေခင်ပွန်းကောင်းကို ပေါင်းဖော်ရခြင်းမှတစ်ပါး
တစ်စုံတစ်ခုသော တရားကိုမျှ ငါဘုရားမြင်တော် မမူပြီဟူ၍ လည်းကောင်း
ဟော်တော်မူသည်။

ဤအဆွေခင်ပွန်းကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းသည် သမ္ပတ္တိစက်လေးပါးတို့တွင်
တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သောကြောင့် လောကုတ္တရာ အကျိုး ကိုသာ ပြီးစေနိုင်သည်မဟုတ်၊
လောကီအကျိုး ကိုလည်း အလိုရှိရာ ပြီးစေနိုင်ကြောင်း၊ ရှေးကဖြည့်ဆည်းဖူးသော
ကုသိုလ်ကံသည်လည်း ဤသမ္ပတ္တိစက်လေးပါးနှင့် ကြုံမှ အခွင့်ပေး၍ အကျိုး
ခံစားရကြောင်းနှင့်လည်း ဟောတော်မူသည်။

(ဤ၌ သပ္ပာယ်သ ကလျာဏမိတ္တဟူသည်ကား မြတ်စွာ ဘုရားက စ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက၊ ကလျာဏပုထုဇ္ဇန် တိုင်အောင် သူတော်တရားကို ဟောပြောတတ်သော သူတို့ကို ယူလေ။)

ဤသို့ ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း မဂ်၊ ဖိုလ်၊ ချမ်းသာ၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ တို့၏ ချမ်းသာရှိသမျှကိုပင် အဆွခင်ပွန်းကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းကို ကင်း၍ ရသောသူမည်သည် တစ်စုံတစ်ယောက်မျှမရှိ၍ ဤအဆွခင်ပွန်းကောင်းနှင့် ပေါင်း၍ ရသော အကျိုး ကို အပြစ်အားဖြင့် ယုတ်မာသော အဆွခင်ပွန်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်း၏ အပြစ်ကိုလည်း သိအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤဘဝ မဂ်၊ ဖိုလ် ရမည့်သူ ဖြစ်သော အဇာတသတ်မင်း၊ မဟာဓန သူဌေးသားတို့ သော်လည်း ဒေဝဒတ်အစရှိသော ယုတ်မာသော အဆွခင်ပွန်းတို့နှင့် ပေါင်းဖော်မိသောကြောင့် မဂ်၊ ဖိုလ် ဟူသောချမ်းသာကြီးမှ ရှုံးခြင်းကြီး ရှုံး၍ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်ရလေသည်။ မဂ်ဖိုလ် မရနိုင်၊ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ခံရသောသူ ဟူသမျှသည် အဆွခင်ပွန်းကောင်းကို မရသောကြောင့် ဖြစ်သည်ချည်း မှတ်အပ်သည်။

၃။ ပညာရှိ၊ ပညာမဲ့ အကျိုး အပြစ်

ပညာရှိသူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းသည် ဆိုခဲ့ပြီးသည်မျှလောက် အကျိုး ကြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ လူမိုက်နှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းသည် များစွာ အပြစ်ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း-

သေယျော အမိတ္တော မေဓာဝီ၊ ယဇ္ဇေဗာလာနကမ္မကော။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အမိတ္တော၊ ရန်သူဖြစ်သော။ မေဓာဝီ၊ ပညာရှိသည်။ သေယျော၊ မြတ်၏ ။ အနကမ္မကော၊ ချစ်ခင်စုံမက်သည့် အဆွခင်ပွန်း ဖြစ်သော။ ဗာလော၊ လူမိုက်သည်။ ယဇ္ဇေသေယျော၊ မမြတ်သည်သာလျှင်တည်း။

ဤ၌ အဓိပ္ပာယ်ကား- ပညာရှိ ရန်သူကို ပေါင်းဖော်ခြင်းသည် မြတ်၏ ၊လူမိုက် အဆွခင်ပွန်းကိုပေါင်းဖော်ခြင်းသည် ယုတ်၏ ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုစကားသည်မှန်၏ ။ မိုက်သောအဆွခင်ပွန်းသည် အကျိုး ရှိမည် ထင်မှတ်၍ အကျိုး မဲ့ကို ပြုလုပ်သဖြင့် အပြု ခံရသော အဆွခင်ပွန်း၌ အကျိုး များ စွာ ယုတ်တတ်သည်။ ပညာရှိသောသူသည် ရန်သူကိုပင် ဖြစ်သော်လည်း ရန်တုံ့မှုခြင်း၌ ရန်ပွား၍ ရန်မငြိမ်းနိုင်ခြင်း အပြစ်ကိုမြင်သောကြောင့် သေကျေပျက်စီးအောင် မပြုနိုင် ဟူ၍ မှတ်အပ်သည်။

ယင်းသို့ သူတော်တရားကို သိ၍ ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲအပေါင်းမှ အကြွင်းမရှိလွတ်၏ ဟု အစရှိသဖြင့် ဟောတော်မူသော သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်း အကျိုး အတိုင်း အကျဉ်းအားဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဟူသောသံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း တရားကို ဧကန်မုချ ပညာရှိ သပ္ပာယ်သ ဖြစ်သော မြတ်စွာ ဘုရားသည် ဟောတော်မူသော ဆိုလတ္တံ့သော နည်းကို သေချာစွာ မှတ်သားကျင့်ဆောင်အပ်သတည်း။ သမ္မတ္တိစက်အကြောင်း ပြီးပြီ။

သမ္မတ္တိစက်အကြောင်းပြီးပြီ။